

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositiedot
1.1.–30.6.2017

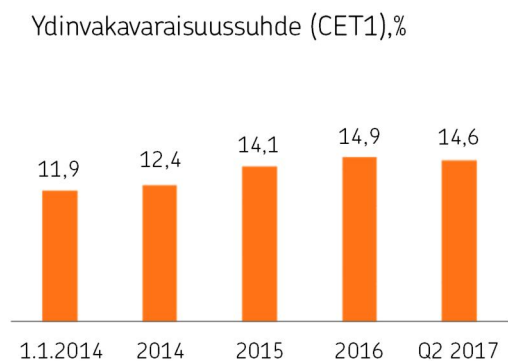
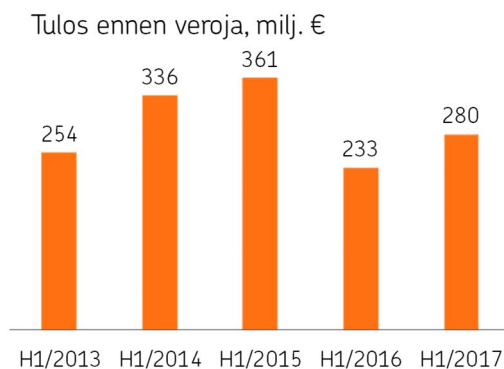
OP Yrityspankki Oyj:n osavuositarkastus 1.1.–30.6.2017

- Konsernin tulos ennen veroja oli 280 miljoonaa euroa (233). Oman pääoman tuotto oli 11,6 prosenttia (10,0).
- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 167 miljoonaan euroon (113) sijoitustoiminnan nettotuottojen ja korkokatteen kasvettua. Luottokanta kasvoi vuodessa 10,9 prosenttia 19,2 miljardiin euroon. Kulu–tuotto-suhde oli 30,8 prosenttia (38,1).
- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja pieneni 98 miljoonaan euroon (116). Vahinkovakuutuksen tulosta rasitti erityisesti vertailukautta heikompi vahinkokehitys. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 92,5 prosenttia (88,2). Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoon oli 78 miljoonaa euroa (-11).
- Muun toiminnan tulos ennen veroja oli 16 miljoonaa euroa (3). Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.
- CET1-vakavaraisuus oli 14,6 prosenttia (14,9). Tavoite on 15 prosenttia.
- Näkymät ennallaan: OP Yrityspankki -konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan jäävän samantasoisiksi tai pienemmäksi kuin vuonna 2016.

	1–6/2017	1–6/2016	Muutos, %	1–12/2016
Tulos ennen veroja, milj. €				
Pankkitoiminta	167	113	47,5	260
Vahinkovakuutus	98	116	-16,0	231
Muu toiminta	16	3		13
Konserni yhteensä	280	233	20,4	504

Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2016 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2016 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

Taloudelliset tavoitteet	30.6.2017	31.12.2016	Tavoite
Asiakaskokemus, NPS (-100–+100)	66	58	70, yli ajan 90
CET1-vakavaraisuus, %	14,6	14,9	15
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, %	18,7	17,0	22
Nykyliiketoiminnan kulut, milj. €	495	471	Kulutaso 2019 alle 2015 tason (475)
Osinkosuhde tilikauden tuloksesta, %	-	50,4	50

OP Yrityspankki Oyj:n osavuositiedot 1.1.–30.6.2017

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö	3
Konsernin tulos.....	4
Keskeiset tapahtumat tammi–kesäkuussa	5
Konsernin vakavaraisuus.....	5
Luottoluokitukset.....	6
Konsernin riskiasema.....	7
Segmenttien tulos.....	10
Pankkitoiminta.....	10
Vahinkovakuutus.....	12
Muu toiminta	14
Konsernin rakennejärjestelyt.....	15
Henkilöstö ja palkitseminen.....	15
Loppuvuoden näkymät	15
Tuloslaskelma	16
Laaja tuloslaskelma.....	16
Tase	17
Oman pääoman muutoslaskelma.....	18
Rahavirtalaskelma	19
Segmenttikohtaiset tiedot.....	20
Liitetaulukot	22

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu jatkui toisella vuosineljänneksellä hyvänä ja laaja-alaisena. Euroalueen talous kehittyi edelleen myönteisesti, ja inflaatio säilyi maltillisena.

Euroopan keskuspankki (EKP) laski kuukausittaiset arvopaperiostonsa 60 miljardiin euroon huhtikuussa. Ostot jatkuvat nykypäätöksin ainakin kuluvan vuoden loppuun. EKP:n mukaan ohjaukset säilyvät nykytasolla vielä osto-ohjelman päättymisen jälkeenkin. Kesäkuussa EKP ei kuitenkaan enää viitannut mahdollisuuteen laskea korkoja lisää.

Euribor-korot pysyivät vakaina, mutta pidemmät koronvaihtosopimusten korot nousivat hieman.

Luottamus Suomen talouden näkyisiin vahvistui edelleen. Suomen talous kasvoi vuoden alkukuukausina euroaluetta nopeammin ja ennakkotietojen mukaisesti vauhti oli muuta euroaluetta vahvempi myös keväällä. Työllisyysaste nousi selvästi, ja yritysten liikevaihto kasvoi hyvää vauhtia.

Myönteinen vire on laaja-alaista ja niin vienti kuin kotimarkkinat elpyvät. Asuntomarkkinat ovat piristyneet edelleen uusien asuntojen myynnin vetäminä. Vanhojen asuntojen hinnat ovat nousseet hieman.

Loppuvuonna maailmantalouden kehityksen arvioidaan jatkuvan laajalti suotuisana. Inflaatio säilyi maltillisena, ja lyhyet markkinakorot säilyivät vakaina. Suomen talous elpyy edelleen hyvää vauhtia. Maailmantalouden suurimmat riskit liittyvät poliittiseen vakauteen.

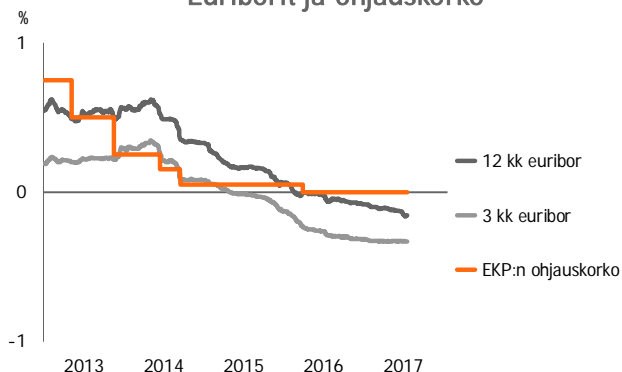
Kotitalousluottojen kasvu jatkui tasaisena 2,4 prosentissa vuoden toisella neljänneksellä. Uusien nostettujen asuntolainojen keskiprosentti oli kesäkuussa 1,07 prosenttia, kutistuen 0,13 prosenttiyksikköä vuodentakaisesta. Kulutusluottojen vuosikasvu piristyi 4,8 prosenttiin. Puhtaiden yritysluottojen (ilman asuntoyhteisöläinoja) vuosikasvu kiihtyi 4,2 prosenttiin. Uusimmassa pankkibarometrissä yritysainojen tulevaa kysyntää kuvaava pisteluku nousi korkeimmalle tasolle sitten vuoden 1997.

Talletuskannan kasvu kääntyi positiiviseksi toisella vuosineljänneksellä nousten 4,4 prosenttiin. Muutokseen vaikutti etenkin julkisyhteisötalletusten voimakas kasvu. Kotitaloustalletukset kohosivat 3,4 prosenttia ja varojen siirtyminen määräaikaistileiltä yön yli -talletuksiin jatkui. Yritystalletuskanta kutistui edelleen toisella vuosineljänneksellä.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen arvo kohosi vuoden toisen neljänneksen aikana 2 miljardilla eurolla 112,5 miljardiin euroon. Toisen kvartaalin nettomerkinnot olivat 1,9 miljardia euroa, josta 1,3 miljardia kirjattiin kesäkuussa.

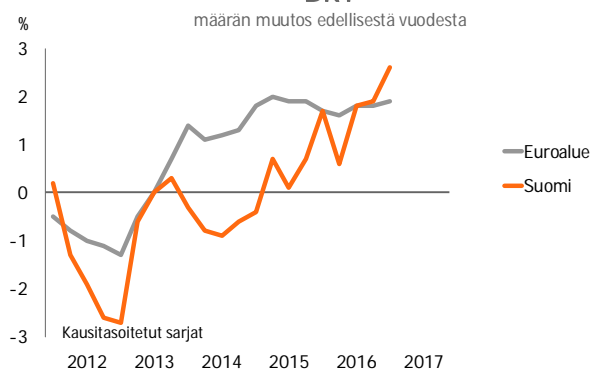
Suomen talouden vahva vire ja myönteinen sijoitusmarkkina ovat tukeneet vakuutusalaan alkuvuoden aikana. Toisaalta kilpailu erityisesti henkilöasiakkaiden vakuuttamisessa on kiristynyt. Uusia vakuutus tuotteita ja hinnoittelumalleja tuodaan markkinoille aktiivisesti.

Euriborit ja ohjaukorko

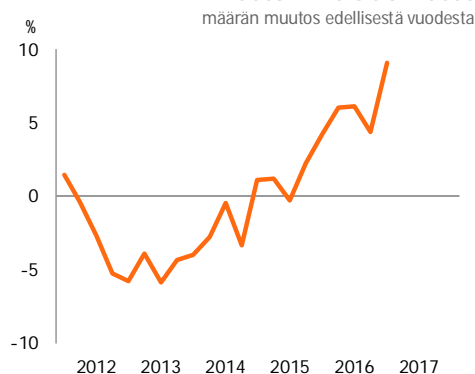
Lähde: Suomen Pankki

BKT

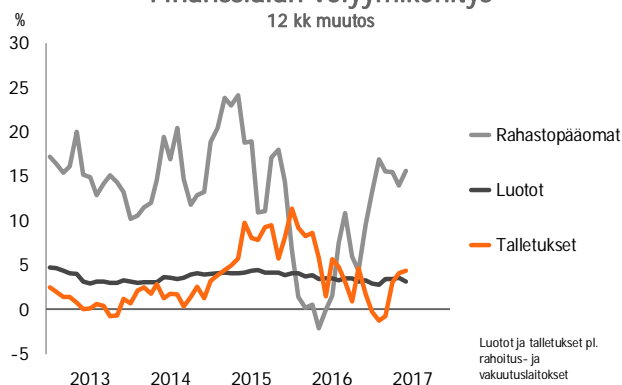
Lahteet: Eurostat, Tilastokeskus

Investoinnit Suomessa

Lähde: Tilastokeskus

Finanssialan volyymikehitys

Lahteet: Suomen Pankki, Suomen Sijoitusuutkimus Oy

Konsernin tulos

Milj. €	1–6/2017	1–6/2016	Muutos, %	4–6/ 2017	4–6/ 2016	Muutos, %	1–12/ 2016
Korkokate	120	117	2,2	65	58	12,5	228
Vakuutuskate	248	256	-3,0	137	133	3,2	534
Nettopalkkiotuotot	-4	7		-2	0		-4
Sijoitustoiminnan nettotuotot	186	82		82	44	85,4	247
Liiketoiminnan muut tuotot	17	22	-19,6	8	12	-32,3	33
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	1	0		0	0	-21,6	-2
Tuotot yhteensä	568	485	17,1	290	247	17,2	1 037
Henkilöstökulut	84	85	-1,1	41	43	-6,0	162
Poistot ja arvonalentumiset	29	25	16,8	15	13	18,0	51
Liiketoiminnan muut kulut	163	134	21,3	81	70	15,5	281
Kulut yhteensä	276	244	13,0	136	126	8,4	494
Saamisten arvonalentumiset	11	7	50,6	7	0		37
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	1	1	5,4	0	0	5,5	2
Tulos ennen veroja yhteensä	280	233	20,4	147	122	1,4	504

Tammi–kesäkuu

Konsernin tulos ennen veroja oli 280 miljoonaa euroa (233). Tuotot kasvoivat 17,1 prosenttia sijoitustoiminnan nettotuottojen kasvettua ja kulut kasvoivat 13 prosenttia. Tuotot kasvoivat molemmissa liiketoimintasegmenteissä.

Korkokate kasvoi 120 miljoonaan euroon (117). Pankkitoiminnan korkokate vahvistui luottokannan kasvettua sekä keskimarginaalin nousua vertailukaudesta. Toisaalta korkokatetta pienensi Muu toiminta -segmentin johdannaistoiminnan korkokate.

Vakuutuskate laski 3,0 prosenttia ja oli 248 miljoonaa euroa (256). Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 1,4 prosenttia henkilöasiakkaiden vakuutusmaksutuottojen kasvettua. Korvauskulut kasvoivat 4,3 prosenttia vertailukautta heikomman vahinkokehityksen johdosta.

Nettopalkkiotuotot jäivät 4 miljoonaa euroa negatiivisiksi. Vertailukaudella nettopalkkiotuotot olivat 7 miljoonaa euroa. Palkkiotuotot kasvoivat vertailukaudesta 4,8 prosenttia. Tuottoja kasvattivat arvopaperivälityksen ja arvopapereiden liikkeeseen laskun palkkiotuotot. Palkkiokuluja kasvattivat pankkitoiminnan ja vahinkovakuutuksen jäsenpankeille maksamat palkkiot. Palkkiokulut ilman jäsenpankeille maksettuja palkkioita olivat vertailukauden tasolla.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 186 miljoonaa euroa (82). Arvopaperikaupan nettotuotot kasvoivat yhteensä 78 miljoonaa euroa, josta markkinamuutoksista johtuvat johdannaisten luotto- ja vastapuoliriskin positiiviset arvonmuutokset (CVA) olivat 52 miljoonaa euroa. Lisäksi tuottoja paransivat Muu toiminta -segmentin johdannaistoiminnan tuotot. Myytävissä olevien varojen nettotuottoja kasvattivat vertailukaudesta oman pääoman ehtoisten sijoitusten myyntivoittojen kasvu 9

miljoonalla eurolla ja osinkojen ja voitto-osuuksien kasvu 12 miljoonalla eurolla. Toisaalta niitä pienensivät saamistodistusten myyntitappiot 28 miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan nettotuotot sisälsivät arvonalentumisia yhteensä 4 miljoonaa euroa (13).

Liiketoiminnan muut tuotot laskivat ja olivat 17 miljoonaa euroa (22). Vertailukauden tuottoja kasvattivat ryhmän muilta luottolaitoksilta veloitetut katsauskautta korkeammat keskitetyn likviditeettireservin kustannukset.

Kokonaiskulut kasvoivat ja olivat 276 miljoonaa euroa (244). Henkilöstökulut laskivat vertailukaudesta 1,1 prosenttia. Liiketoiminnan muita kuluja kasvattivat ICT-kulujen kasvu sekä terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnan laajentuminen. Poistoja kasvatti lähinnä ICT-investointeihin liittyvä poistojen kasvu etenkin vahinkovakuutustoiminnassa.

Saamisten arvonalentumiset olivat 11 miljoonaa euroa (7). Niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli 0,05 prosenttia (0,04).

Käyvän arvon rahasto ennen veroja kasvoi vuodenvaihteesta ja oli kauden lopussa 248 miljoonaa euroa positiivinen (245).

Huhti–kesäkuu

Tulos ennen veroja parani 147 miljoonaan euroon (122). Tuotot kasvoivat 17,2 ja kulut 8,4 prosenttia. Tuottoja kasvattivat sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyvät arvopaperikaupan nettotuotot.

Korkokate kasvoi vertailukaudesta 7 miljoonaa euroa ja oli 65 miljoonaa euroa (58). Luottokanta kasvoi vertailukauden lopusta 10,9 prosenttia ja maaliskuussa 1,3 prosenttia. Yritysluottokannan keskimarginaali kasvoi 0,03 prosenttiyksikköä vertailukaudesta.

Vakuutuskaute kasvoi 4 miljoonaa euroa ja oli 137 miljoonaa euroa (133). Vakuutusmaksutuotot kasvoivat vertailukaudesta 1,9 prosenttia korvauskulujen kasvun jäädessä 1,6 prosenttiin.

Palkkiotuotot pysyivät vertailukauden tasolla. Palkkiokuluja kasvattivat jäsenpankeille maksetut palkkiot.

Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat selvästi vertailukaudesta ja olivat 82 miljoonaa euroa (44). Tuottoja kasvattivat arvopaperikaupan nettotuotot pankkitoiminnassa ja Muu toiminta -segmentin johdannaistoiminnassa.

Kulut yhteensä kasvoivat vertailukaudesta 11 miljoonaa euroa ja olivat 136 miljoonaa euroa (126). Kuluja kasvattivat ICT-kulut 8 miljoonaa euroa ja poistot 2 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut laskivat 3 miljoonaa euroa.

Keskeiset tapahtumat tammi–kesäkuussa

EKP:n kohdennettu rahoitusoperaatio TLTRO-II

EKP tarjoaa euroalueen luottolaitoksille neljä kohdennettua neljän vuoden mittaista pitempiaikaista rahoitusoperaatiota (TLTRO-II), joilla se pyrkii ensisijaisesti tukemaan kasvua. Pankit voivat lainata TLTRO-II-operaatioista määrän, joka vastaa enintään 30 prosenttia niiden vuoden 2016 tammikuun lopun lainakannasta euroalueen yrityksille ja kotitalouksille lukuun ottamatta kotitalouksien asuntolainoja. Ylläpitääkseen vahvaa kasvua OP Ryhmä osallistui katsauskaudella TLTRO-II-operaatioihin yhteensä 1 miljardilla eurolla. Yhteensä OP Ryhmä on osallistunut TLTRO-II-operaatioihin 4 miljardilla eurolla.

Pk-yrityksille suunnatut rahoitusohjelmat

OP Ryhmä on välittäjänä kahdessa Euroopan investointirahaston (EIR) takaamassa pk-yritysten rahoitusohjelmassa, jotka mahdollistavat yhteensä 300 miljoonan euron rahoituksen. EIR antaa luotoille 50 prosentin riskinjakotakuksen. Ohjelmat on suunnattu kasvavien ja innovatiivisten yritysten hankkeisiin sekä investointeihin. Ensimmäisen rahoitusohjelman sopimus allekirjoitettiin maaliskuussa 2016 ja se on tarkoitettu alle 500 henkilöä työllistävälle yrityksille. Tammikuussa 2017 allekirjoitetun sopimuksen kohderyhmää puolestaan ovat alle 250 henkilöä työllistävät yritykset. OP on myöntänyt ohjelmien puitteissa jo 170 yrityslainaa ja yhteensä lähes 100 miljoonaa euroa. Rahoittamalla pieniä ja keskisuuria yrityksiä, joilla on kasvupotentiaalia, OP Ryhmä on mukana tukemassa tulevaisuuden talouskasvua ja työllisyyttä.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityspyyntö

OP Ryhmä on toimittanut vastauksensa Kilpailu- ja kuluttajavirastolta vuonna 2015 saatuun selvityspyyntöön. Viranomaiset selvittävät OP Ryhmän markkina-asemaa vähittäispankkipalveluissa ja vahinkovakuutus tuotteiden hinnoittelua. Asia on edelleen viranomais selvityksessä.

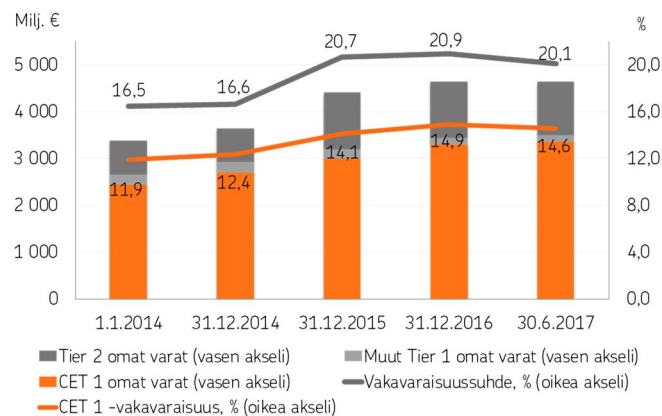
Korttimaksujen tilitys- ja maksupäätepalveluiden myynti

OP Ryhmä ja Nets allekirjoittivat 5.4.2017 sopimuksen, jonka mukaisesti OP myi korttimaksujen tilitys- ja

maksupäätepalveluiden sopimus- ja maksupäätepalveluiden digitaaliseen maksujenvälitykseen erikoistuneelle Netsille. Tilitys- ja maksupäätepalveluiden avulla kauppiat voivat ottaa vastaan korttimaksuja ostosten maksutapana. Kaupan myötä OPIta siirtyi Netsille noin 15 000 kauppiaan korttitalitys- ja maksupäätepalvelusopimukset. OP ja Nets ovat tehneet yhteistyötä kaupan kohteena olevissa palveluissa vuodesta 2011 lähtien. Kaupalla ei ollut olennaista vaikutusta OP Yrityspankki -konsernin tulokseen.

Konsernin vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus

Luottolaitosvakavaraisuus

Konsernin CET1-vakavaraisuus oli katsauskauden lopussa 14,6 prosenttia (14,9). Konsernin tavoite CET1-vakavaraisuudelle on 15 prosenttia.

Luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteeseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus nostaa käytännössä alarajan vakavaraisuussuhteelle 10,5 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 7 prosenttiin.

Ydinpääoma oli katsauskauden lopussa 3,4 miljardia euroa (3,3). Ydinpääomaa kasvattivat Pankkitoiminta- ja Muu toiminta -segmenttien tulot.

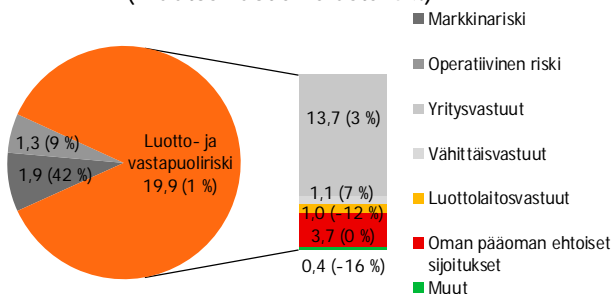
Kokonaisriski oli katsauskauden lopussa 23,0 miljardia euroa (22,1), eli 4,3 prosenttia suurempi kuin vuodenvaihteessa. Luottoriskin keskimääräiset riskipainot pysyivät vuodenvaihteen tasolla. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina erinä EKP:n luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoihin sijoituksiin sisältyy konsernin sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 3,7 miljardia euroa noin 280 prosentin riskipainolla.

OP Yrityspankki -konserni kuuluu OP Ryhmään, jonka vakavaraisuutta valvotaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti kesäkuussa 2017 edelleen olla asettamatta pankeille syklistä vähentävää lisäpääomavaatimusta, mutta päätti asettaa asuntolainoille 15 prosentin riskipainoarajan vuoden 2018 alusta lukien vähintään kahdeksi vuodeksi. Asuntoluottojen riskipainoarajalla ei toteutuessaan ole olennaista vaikutusta OP Yrityspankin vakavaraisuuteen.

Valtiovarainministeriö on valmistelemassa järjestelmäriskipuskurin lisäämistä luottolaitoslakiin. Luonnosten mukaan Finanssivalvonta voisi asettaa järjestelmäriskipuskurin 0–5 prosenttiin.

**Kokonaisriski 30.6.2017,
 yhteensä 23,0 mrd. €
 (muutos vuoden alusta 4 %)**

EKP:n valvonta

OP Ryhmä on EKP:n valvonnassa. EKP on asettanut OP Ryhmälle valvojan arviointiin (SREP) perustuvan pääomavaatimuksen. EKP:n asettama 1.1.2017 voimaan tullut lisäpääomavaatimus (P2R) on 1,75 prosenttia. Lisäpääomavaatimus huomioiden OP Ryhmän uusi vakavaraisuuden minimitaso on CET1-vakavaraisuudelle 10,75 prosenttia ja vakavaraisuussuhteelle 14,25 prosenttia. Lisäksi EKP on määrittänyt vakavaraisuusohjeistuksen (P2G), jonka määrä on 1,0 prosenttia ja jonka rikkoutuminen ei vaikuttaisi esimerkiksi voitonjakoon. Tämä ohjeistus mukaan lukien CET1-vakavaraisuusvaade on 11,75 prosenttia. OP Ryhmän vakavaraisuus ylittää uuden minimitason selvästi. EKP:n harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus ei koske OP Yrityspankia.

OP Ryhmä sai 2.2.2017 tiedoksi Euroopan keskuspankin (EKP) päätöksen asettaa OP Ryhmän vähittäisvastuiden riskipainoille alarajat 18 kuukauden määräajaksi. Päätöksen taustalla ovat EKP:n havaitsemat puutteet OP Ryhmän vakavaraisuuden laskennassa käyttämän IRBA-menetelmän (Internal Ratings Based Approach) hallinnointi- ja validointiprosessissa, erityisesti validointien viivästyminen. Havaittujen puutteiden korjaaminen on edennyt suunnitellusti, ja keskeisimmät puutteet on jo korjattu. Päätös ei koske OP Yrityspankia.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Vuoden 2015 alussa tuli voimaan sääntelyä, joka koskee luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua. Tämän lisäksi kesällä 2016 viranomaistaholta tuli tarkentavaa

ohjeistusta näiden säännösten soveltamisesta. Kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board). Kriisinratkaisuviranomainen on määrittämässä kriisinratkaisulain mukaisten velkojen minimimäärää OP Ryhmän tasolla.

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuusasema säilyi vahvana, ja oli vuodenvaihteen tasoa korkeammalla.

Vahinkovakuutuksen Solvenssi II

Milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Omat varat, milj. €*	1 092	983
Pääomavaade, milj. €*	676	687
Solvenssisuhde, % *	162	143
Solvenssisuhde, % (ilman siirtymäsääntöä)	148	127

*siirtymäsäännökset huomioiden.

Luottoluokitukset

OP Yrityspankki Oyj:n luottoluokitukset 30.6.2017

Luokituslaitos	Lyhyt varainhankinta	Näkymä	Pitkä varainhankinta	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	Vakaa	AA-	Vakaa
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa

OP Vakuutus Oy:n luottoluokitukset 30.6.2017

Luokituslaitos	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's	A+	Vakaa
Moody's	A3	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä ja OP Vakuutus Oy:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service Ltd:stä. Yhtiöiden luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman.

OP Yrityspankki Oyj:n ja OP Vakuutus Oy:n luottoluokitukset eivät muuttuneet katsauskaudella.

Standard & Poor's vahvisti heinäkuussa 2017 OP Yrityspankki Oyj:n pitkien luottojen luokituksen AA- ja lyhyiden luottojen luokituksen A-1+ ja säilytti näkymät vakaina. Samassa yhteydessä Standard & Poor's vahvisti myös OP Vakuutus Oy:n luottoluokituksen A+ ja vakaat näkymät.

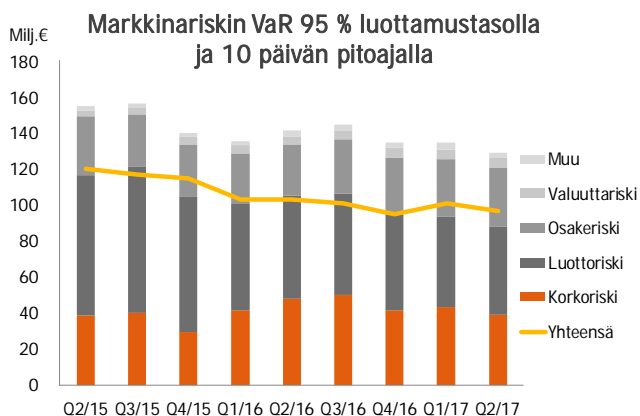
Konsernin riskiasema

Konsernin liiketoiminnan keskeiset riskit liittyvät yleisen taloudellisen toimintaympäristön ja sijoitusmarkkinoiden kehitykseen.

Vahva riskinottokyky ja maltillinen tavoiteriskitaso pitivät luottoriskiaseman vakaana.

Konsernin rahoitus- ja maksuvalmius on hyvä. Rahoituksen saatavuus on säilynyt hyvänä.

Konsernin markkinariskiasema oli katsauskaudella vakaa. Markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 97 miljoonaa euroa (95). VaR-tunnusluku sisältää vahinkovakuutusyhtiön kokonaistaseen, trading-toiminnan ja muun toiminnan likviditeettireservin sekä sisäisen pankin korkoposition.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden riskit liittyvät korko- ja markkinariskisiin, eläkkeiden tuleviin korotuksiin sekä elinajanodotteen pitenemiseen. Eläkevelvoitteen diskonttauksessa käytettävän korkotason muutoksella on olennainen vaikutus eläkevelvoitteen määrään. Katsauskaudella muihin laajan tuloksen eriin kirjattu etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden nettovelan pienentyminen paransi katsauskauden laajaa tulosta ennen veroja 11 miljoonaa euroa. Nettovelkaa supisti korkotason nousu. Vertailukaudella etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden nettovelan kasvu heikensi laajaa tulosta ennen veroja 43 miljoonaa euroa.

Pankkitoiminta

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena. Ongelmasaamisten yhteismäärä oli 215 miljoonaa euroa (198). Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisista, muita riskillisiksi luokiteltuja saamisista sekä saamisista, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitojousto. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista

maksuvaikeuksista. Arvon alentumisten määrä pysyi alhaisena ja oli 0,05 prosenttia (0,04) luotto- ja takauksista.

Pankkitoiminnan kokonaisvastuut (ml. johdannaisten asiakaskaupat) olivat 30,9 miljardia euroa (29,3). Luottokelpoisuudeltaan parhaiden luottoluokkien 1–5,5 osuus kokonaisvastuista (pois lukien henkilöasiakkaat) oli 66,3 prosenttia (65,9). Heikoimpien luottoluokkien 11–12 osuus oli 0,6 prosenttia (0,7). Pankkitoiminnan kokonaisvastuista yritysasiakkaat (ml. asuntoyhteisöt sekä vähittäisvastuiden yritysasiakkaat) muodostivat 88,1 prosenttia (88,1). Yritysvastuista investointitasolle (luottoluokat 1–5,5) luokiteltujen vastuiden osuus oli 65,5 prosenttia (64,9) ja kahden heikoimman luottoluokan vastuut olivat 168 miljoonaa euroa (196) eli 0,6 prosenttia (0,8).

Pankkitoiminnan kokonaisvastuut vastuuryhmittäin, mrd. €

	30.6.2017	31.12.2016	Muutos
Yritysvastuut*	27,3	25,8	1,4
Vähittäisvastuut	1,6	1,5	0,1
Julkisyhteisöt	0,9	1,2	-0,3
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	1,2	0,7	0,4
Yhteensä	30,9	29,3	1,6

* ml. asuntoyhteisöt sekä vähittäisvastuiden yritysasiakkaat

Pankkitoiminnan kokonaisvastuut luottoluokittain*, mrd. €

Luottoluokka	30.6.2017	31.12.2016	Muutos
1,0–2,0	2,0	1,7	0,3
2,5–5,5	17,4	16,6	0,8
6,0–7,0	6,2	5,9	0,3
7,5–9,0	3,4	3,2	0,2
9,5–10,0	0,1	0,2	0,0
11,0–12,0	0,2	0,2	0,0
Yhteensä	29,3	27,8	1,5

* pl. henkilöasiakkaat

Kolmen asiakkaan vastuut ylittivät 10 prosenttia asiakasriskiä kattavista omista varoista vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen. Suurten asiakasriskien määrä oli katsauskauden lopussa 1,6 miljardia euroa (0,0) ja asiakasriskejä kattavat omat varat 4,6 miljardia euroa (4,6).

Yritys- ja asuntoyhteisövastuiden toimialakohtainen jakauma säilyi hyvin hajautuneena. Merkittävimmät toimialat olivat energia 12,6 prosenttia (13,2), kauppa 10,1 prosenttia (10,5) ja muiden kuin asuinkiinteistöjen vuokraus ja hallinta 8,0 prosenttia (8,6).

Baltian liiketoiminnan vastuut kasvoivat 2,2 miljardiin euroon (2,0), joka oli 7,0 prosenttia (6,9) Pankkitoiminnan kokonaisvastuista.

Pankkitoiminnan vastuiden seurannassa siirryttiin käyttämään vastuuryhmiä aikaisemmin käytettyjen asiakassektorien sijaan. Vertailutiedot on oikaistu uuden seurannan mukaiseksi.

Vahinkovakuutus

Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkeluotoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän ennakoitua nopeampi kasvu, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso sekä vakuutusvelan diskonttokoron ja markkinakorkojen välinen ero.

Ennustettujen elinikien piteneminen yhdellä vuodella kasvattaisi eläkeluotoista vakuutusvelkaa 43 miljoonaa euroa. Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 26 miljoonaa euroa.

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vahinkovakuutuksen merkittävien markkinariski on markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus. Solvenssi II:n mukainen vakavaraisuusasema säilyi vahvana, ja oli vuodenvaihteen tasoa korkeammalla.

Sijoitusten riskiasema oli katsauskaudella vakaa. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopulla 58 miljoonaa euroa (57). Sijoitussalkun omaisuuslajijakaumassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkojohdannaisien lisäksi joukkovelkakirjalainoin. Salkun korko- ja luottoriski on säilynyt vakaana. Vakuutusvelan korkoriskin suojausaste on pidetty vakaana.

Muu toiminta

Muu toiminta -segmentin keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Markkinariski on merkitykseltään suurin likviditeettireserviin sisältyvissä saamistodistuksissa.

Likviditeettireservin position kokoon suhteutettu markkinariski (VaR 95 %) pysyi vakaana katsauskaudella. Sijoitusten määrä laski hieman ja omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa OP Yrityspankin ylläpitämällä likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi ja muut varautumissuunnitelman mukaiset lisärahoituslähteet riittävät kattamaan vähintään kahden vuoden rahoitustarpeen tilanteessa, jossa tukkuvarainhankinta ei toimisi ja talletuskanta laskisi maltillisesti.

Vakuuskelpoisten saamistodistusten määrän laskuun vaikutti muun muassa niiden käyttäminen vakuutena TLTRO-II-rahoitusoperaatioissa.

OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla

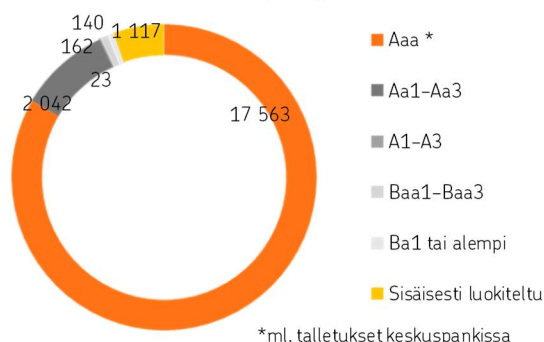
LCR-suhdeluvulla. Siirtymäsäännösten mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 80 prosenttia vuonna 2017 ja vähintään 100 prosenttia vuoden 2018 alusta alkaen. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli kesäkuun lopussa 132 prosenttia.

Likviditeettireservi

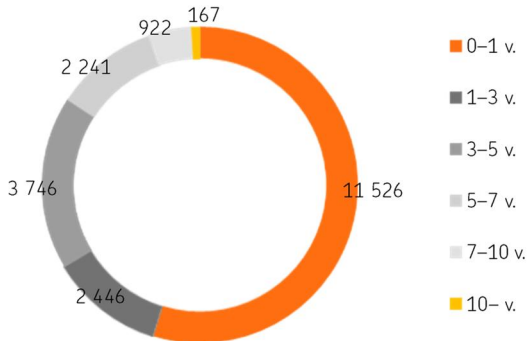
Mrd. €	30.6.2017	31.12.2016	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	10,6	9,3	14,0
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	8,8	11,2	-21,3
Vakuuskelpoiset yritysluotot		0,1	-100,0
Yhteensä	19,4	20,6	-5,7
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	1,6	1,4	17,1
Likviditeettireservi markkina-arvoin	21,0	22,0	-4,2
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,7	-0,7	11,3
Likviditeettireservi vakuusarvoin	20,3	21,3	-4,7

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, arvopaperistettuja saamia ja vakuuskelpoisia luottoja. Likviditeettireserviin kuuluvat saamistodistukset on reservilaskelmassa arvostettu markkinoilta saataviin noteerauksiin.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 30.6.2017, milj.€

Likviditeettireserviin luettavien
 rahoitusvarojen maturiteettijakauma
 30.6.2017, milj.€

OP Ryhmän keskusrahallaitoksena toimivalle OP Yrityspankki Oyj:lle osuuspankit ja OP Osuuskunta tytäryhtiöineen ovat merkittävä asiakasryhmä. Muu toiminta- ja Pankkitoiminta-segmenttien yhteenlasketuista vastuista 15,8 prosenttia muodostui OP Ryhmän (pl. OP Yrityspankki -konserni) vastuista. Nämä vastuut vähenivät alkuvuoden aikana 0,2 miljardia euroa eli 2,1 prosenttia. Luottokelpoisuudeltaan osuuspankkien ja OP Osuuskunnan vastuut ovat investointitasoa.

Muu toiminta -segmentin kokonaisvastuut
 luottoluokittain, mrd. €

Luottoluokka	30.6.2017	31.12.2016	Muutos
1,0–2,0	29,2	29,7	-0,5
2,5–5,5	5,6	6,8	-1,1
6,0–7,0	0,1	0,0	0,0
7,5–9,0	0,3	0,1	0,2
9,5–10,0	0,0	0,0	0,0
11,0–12,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	35,1	34,6	-1,5

Segmenttien tulos

OP Yrityspankki -konsernin liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminta ja Vahinkovakuutus. Terveys- ja hyvinvointiliiketoiminta sisältyy Vahinkovakuutus-liiketoimintasegmenttiin. Muu toiminta -segmentissä esitetään liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta, esimerkiksi OP Ryhmää ja sen liiketoimintaa tukevat toiminnot kuten keskuspankki ja likviditeettireservi. Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Pankkitoiminta

- Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi vertailukaudesta 47,5 prosenttia 167 miljoonaan euroon (113) sijoitustoiminnan nettotuottojen ja korkokatteen kasvettua.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 10,9 prosenttia 19,2 miljardiin euroon.
- Saamisten arvonalentumiset olivat 11 miljoonaa euroa (7) ja niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli 0,05 prosenttia (0,04).
- Kulu-tuotto-suhde oli 30,8 prosenttia (38,1).
- Pankkitoiminnan merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat maksamisen ja rahoituksen järjestelmien kehittämiseen. Markkinoille tuotiin uusia asuntoluottoihin liitettäviä korkosuoja tuotteita.

Pankkitoiminnan avainlukuja

Milj. €	1-6/2017	1-6/2016	Muutos, %	1-12/2016
Korkokate	170	144	17,7	300
Nettopalkkiotuotot	68	80	-15,6	142
Sijoitustoiminnan nettotuotot	14	-39		-16
Liiketoiminnan muut tuotot	5	9	-38,3	15
Tuotot yhteensä	257	194	32,3	442
Kulut				
Henkilöstökulut	27	28	-2,1	54
Poistot ja arvonalentumiset	5	5	13,1	10
Liiketoiminnan muut kulut	47	42	12,8	81
Kulut yhteensä	79	74	7,2	145
Saamisten arvonalentumiset	11	7	50,4	37
Tulos ennen veroja	167	113	47,5	260
Kulu-tuotto-suhde, %	30,8	38,1		32,8
Luottokanta, mrd. €	19,2	17,3		18,0
Takauskanta, mrd. €	2,5	2,3		2,5
Yritysluottojen keskimarginaali, %	1,38	1,35		1,41
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,05	0,04		0,18
Henkilömäärä	620	659		652

Luottokanta kasvoi vuodessa 10,9 prosenttia 19,2 miljardiin euroon. Luottokannan kasvu tammi-kesäkuussa oli 1,2 miljardia. Pankkitoiminnan luottokannan kasvuun tammi-kesäkuussa vaikutti konsernin sisäinen asiakasvastuiden muutos 0,4 miljardia euroa. Muutoksella ei ollut vaikutusta OP Yrityspankki -konsernin luottokantaan. Takauskanta oli 2,5 miljardia euroa (2,5). Sitovat nostamattomat luottolimitit olivat 4,4 miljardia euroa (4,0).

Tammi-kesäkuu

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 47,5 prosenttia 167 miljoonaan euroon (113). Tuotot kasvoivat 32,3 prosenttia ja kulut 7,2 prosenttia. Tuottoja kasvattivat luottokannan kasvu ja johdannaisten positiivinen CVA-arvostus. Tuottojen kasvun

seurauksena kulu-tuotto-suhde vahvistui ja oli 30,8 prosenttia (38,1).

Pankkitoiminnan korkokate kasvoi 17,7 prosenttia. Yritysluottokannan keskimarginaali oli tammi-kesäkuussa 0,03 prosenttiyksikköä vertailukautta korkeampi.

Pankkitoiminnan nettopalkkiotuotot laskivat 15,6 prosenttia 68 miljoonaan euroon (80). Johdannais- ja valuuttakaupan tuotot jäivät vertailukautta alhaisemmaksi.

Sijoitustoiminnan nettotuottoja kasvatti korkojen muutoksista ja muista markkinamuutoksista aiheutunut positiivinen CVA-

arvostus. CVA-arvostus oli 16 miljoonaa euroa positiivinen, kun se oli vertailukaudella 38 miljoonaa euroa negatiivinen.

Pankkitoiminnassa nettoluottotappioiden ja arvonalentumisten määrä oli 11 miljoonaa euroa (7) eli 0,05 prosenttia luotto- ja takaukskannasta (0,04). Lopullisia luottotappioita kirjattiin 18 miljoonaa euroa (37). Arvonalentumiset vähenivät 7 miljoonaa euroa (29).

Pankkitoiminnan kulut olivat 79 miljoonaa euroa (74). Henkilöstökulut laskivat 1 miljoonaa euroa 27 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 12,8 prosenttia 47 miljoonaan euroon (42). ICT-kulut kasvoivat 6 miljoonaa euroa.

OP Yrityspankin back office -toiminnot siirrettiin OP Ryhmässä keskitettyihin palveluihin, mikä pienensi Pankkitoiminnan henkilömäärää vertailukaudesta.

Vahinkovakuutus

- Tulos ennen veroja oli 98 miljoonaa euroa (116). Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 63 miljoonaa euroa (56). Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 79 miljoonaa euroa (155).
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 1,4 prosenttia (2,6). Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoin oli 78 miljoonaa euroa (-11).
- Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 92,5 prosenttia (88,2) ja operatiivinen liikekulusuhde 20,1 prosenttia (18,4). Yhdistetty kulusuhde oli 94,0 prosenttia (89,8). Alkuvuoden heikko vahinkokehitys heikensi yhdistettyjä kulusuhteita.
- Vahinkovakuutuksen perusjärjestelmän uudistus on aloitettu. Katsauskaudella otettiin käyttöön ensimmäinen täysin digitaalinen vahinkovakuutustuote ja lanseerattiin uusi liikennevakuutus.

Milj. €	1–6/2017	1–6/2016	Muutos, %	1–12/2016
Vakuutusmaksutuotot	710	700	1,4	1 420
Korvauskulut	459	440	4,3	883
Muut kulut	2	4	-34,8	3
Vakuutuskate	248	256	-3,0	534
Sijoitustoiminnan nettotuotot	63	56	13,7	102
Muut nettotuotot	-28	-34	-17,4	-77
Tuotot yhteensä	284	278	2,1	559
Henkilöstökulut	52	53	-0,2	100
Poistot ja arvonalentumiset	23	19	17,1	40
Liiketoiminnan muut kulut	110	88	23,9	187
Kulut yhteensä	185	160	15,2	326
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	1	1	5,4	2
Tulos ennen veroja	98	116	-16,0	231
Yhdistetty kulusuhde, %	94,0	89,8		89,1
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	92,5	88,2		87,6
Operatiivinen vahinkosuhde, %	72,4	69,8		69,1
Operatiivinen liikekulusuhde, %	20,1	18,4		18,5
Operatiivinen riskisuhde, %	66,0	63,9		63,3
Operatiivinen toimintakulusuhde,%	26,5	24,4		24,3
Solvenssisuhde (Solvenssi II), % *	162	158		143
Suurvahinkojen omalla vastuulla oleva korvausmeno	36	29		61
Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin (run off -tulos)	19	40		60
Henkilömäärä	1 774	1 708		1 730

* Luku on esitetty siirtymäsäännökset huomioiden.

Henkilöasiakkaiden ja Baltian vakuutusmaksutuotot kasvoivat. Yritysassiakkaiden vakuutusmaksutuotot jäivät vertailukautta pienemmäksi. Lisääntynyt hintakilpailu erityisesti liikennevakuutuksessa ja yritysakuutuksissa heijastui tuottojen kehitykseen niin henkilö- kuin yritysasiakkaissa. Vahinkokehitys oli vertailukautta heikompi, etenkin ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Maksutulon markkinaosuudella mitattuna OP Ryhmä on selvästi Suomen suurin vahinkovakuuttaja. OP Ryhmän markkinaosuus vahvistui edelleen vuonna 2016 ja oli toukokuussa julkaistujen tietojen mukaan 32,4 prosenttia.

Osuuspankkien asiakkaat käyttivät pankki- ja vakuutusasioinnista kertyviä OP-bonuksia 1 179 000 vakuutuslaskuun (1 080 000), joista 158 000 laskua (142 000) maksettiin kokonaan bonuksilla. Bonuksilla maksettujen vakuutusmaksujen määrä oli 57 miljoonaa euroa (52).

Verkko- ja mobiiliasioinnin kehittäminen niin vakuutus- kuin korvauspalvelussa on vahinkovakuutuksen keskeisiä painopisteitä. Uusien vahinkoapu.op.fi-sivuston ja OP-mobiiliin vahinkoilmoituspalvelun käyttö on ollut runsasta. Henkilöasiakkaiden vahingoista lähes 70 prosenttia ilmoitetaan sähköisten kanavien kautta. Toukokuussa ryhmä julkaisi uuden,

täysin digitaalisen vahinkovakuutuksen OP Nanon. Ensimmäisenä tuotteena lanseerattiin kotivakuutus.

Pohjola Terveys Oy:n kolmas sairaala avattiin Ouluun toukokuussa. Aiemmin avatut sairaalat sijaitsevat Helsingissä ja Tampereella. Pohjola Terveys on laajentumassa valtakunnalliseksi toimijaksi ja sairaalat ovat rakenteilla myös Kuopioon ja Turkuun. Kuopion Pohjola Sairaalan toiminta alkaa alkusyksyllä 2017 ja Turun sairaala avataan alkuvuonna 2018. Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä Pohjola sairaaloiden palveluun. Leikkauseasiakkaiden antama NPS-luku oli 96 kesäkuun lopussa.

Tammi-kesäkuu

Tulos ennen veroja oli 98 miljoonaa euroa (116). Vakuutuskate laski 3,0 prosenttia 248 miljoonaan euroon. Tuloslaskelmaan kirjajat sijoitusten nettotuotot kasvoivat 8 miljoonaa euroa. Tulos ennen veroja käyvin arvoin oli 79 miljoonaa euroa (155).

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 92,5 prosenttia (88,2). Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä poistoja yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä.

Vakuutusmaksutuotot

Milj. €	1-6/2017	1-6/2016	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	390	379	2,9
Yritysassiakkaat	290	293	-1,1
Baltia	30	28	7,5
Yhteensä	710	700	1,4

Korvauskulut kasvoivat 4,3 prosenttia. Uusista omaisuuden ja toiminnan suurvahingoista aiheutuva korvausmeno oli vertailukautta suurempi. Tammi-kesäkuussa kirjattiin 46 (38) uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 36 miljoonaa euroa (29). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutos oli vertailukautta pienempi. Tammi-kesäkuussa eläkkeiden korvausvastuun muutos oli -7 miljoonaa euroa (11).

Kesäkuun lopussa keskimääräinen diskonttokorko oli 1,82 prosenttia. Vuoden 2016 lopussa keskimääräinen diskonttokorko oli 1,97 prosenttia. Diskonttokoron lasku kasvatti korvauskuluja 26 miljoonaa euroa (27). Diskonttokoron muutos heikensi operatiivista yhdistettyä kulusuhdetta 3,6 prosenttiyksikköä (3,9).

Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin, ilman diskonttokoron muutoksen vaikutusta, paransivat vakuutusteknistä katetta 19 miljoonaa euroa (40). Operatiivinen vahinkosuhte oli 72,4 prosenttia (69,8). Operatiivinen riskisuhte ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 66,0 prosenttia (63,9).

Kulut kasvoivat 15,2 prosenttia ICT-kulujen kasvun ja terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnan laajentumisen johdosta ja olivat 24 miljoonaa euroa suuremmat kuin vertailukaudella. Operatiivinen liikekulusuhde oli 20,1 prosenttia (18,4). Operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 26,5 prosenttia (24,4).

Operatiivinen vakuutustekninen kate ja yhdistetty kulusuhde (CR)

	1-6/2017		1-6/2016	
	Kate milj. €	CR, %	Kate milj. €	CR, %
Henkilöasiakkaat	57,1	85,3	62,4	83,5
Yritysassiakkaat	-6,3	102,2	18,4	93,7
Baltia	2,5	91,8	1,3	95,2
Yhteensä	53,3	92,5	82,2	88,2

Vakuutustekninen kannattavuus heikkeni erityisesti suurasiaakkaissa, joissa vahinkokehitys oli vertailukautta heikompi.

Sijoitustoiminta

Vahinkovakuutuksen sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoin oli 78 miljoonaa euroa (-11). Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisen vakuutusvelan arvonmuutos.

Sijoituskannan jakauma

%	30.6.2017	31.12.2016
Joukkolainat ja korkorahastot	73	77
Vaihtoehtoiset sijoitukset	1	1
Osakkeet	8	8
Pääomasijoitukset	2	3
Kiinteistöt	10	10
Rahamarkkinat	6	2
Yhteensä	100	100

Vahinkovakuutustoiminnan sijoituskanta oli raportointikauden lopussa 3 906 miljoonaa euroa (3 876). Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 93 prosenttia (91) ja 63 prosenttia (62) sijoituksista oli vähintään A- -luokitelluissa saamisissa. Katsauskauden lopussa korkosijoitusten modifioitu duraatio oli 5,3 (5,4).

Suorien joukkovelkakirjalainasijoitusten keskimääräinen tuotto oli eräpäivään instrumenttien hankintahinnalla laskettuna (running yield) 1,8 prosenttia (1,7).

Muu toiminta

- Tulos ennen veroja oli 16 miljoonaa euroa (3). Tulos sisälsi saamistodistusten myyntivoittoja 12 miljoonaa euroa (4) ja osinkotuottoja 7 miljoonaa euroa (1).
- OP Yrityspankki laski liikkeelle huhtikuussa 500 miljoonan euron senior-ehtoisen joukkovelkakirjalainan, jonka maturiteetti on viisi vuotta.
- Maksuvalmius ja rahoituksen saatavuus säilyivät hyvänä.

Muu toiminta -segmentin avainlukuja

Milj. €	1–6/2017	1–6/2016	Muutos, %	1–12/2016
Korkokate	-39	-15		-48
Nettopalkkiotuotot	-43	-45	-5,9	-84
Sijoitustoiminnan nettotuotot	107	65	66,0	159
Liiketoiminnan muut tuotot	5	13	-62,1	13
Tuotot yhteensä	31	17	83,2	40
Henkilöstökulut	4	4	-5,9	8
Muut kulut	11	9	18,7	19
Kulut yhteensä	15	13	10,6	27
Saamisten arvonalentumiset	0	0	91,7	0
Tulos ennen veroja	16	3		13
Saamiset ja velat osuuspankeille nettorahoitusasema, mrd. €	-1,8	2,5		1,1
Henkilömäärä	50	70	-29,2	72

Tammi-kesäkuu

Muu toiminta -segmentin tulos ennen veroja oli 16 miljoonaa euroa (3). Tulos ennen veroja käyvin arvoihin oli 35 miljoonaa euroa (2).

Tuotot yhteensä kasvoivat 14 miljoonaa euroa. Johdannaistoiminta laski korkokatetta ja kasvatti sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyviä arvopaperikaupan nettotuottoja. Konsernin kirjauskäytännön mukaan johdannaisinstrumenttien tuottoja sisältyy sekä korkokatteeseen että arvopaperikaupan nettotuottoihin. Tuottojen jakautuminen näiden tuloslaskelmaerien kesken saattaa vaihdella merkittävästi riippuen positionhoidossa kulloinkin käytettävistä johdannaisinstrumenteista. Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat vertailukaudesta 43 miljoonaa euroa, kun johdannaistoiminta kasvatti niihin sisältyviä kaupankäynnin nettotuottoja. Lisäksi sijoitustoiminnan nettotuotot sisälsivät saamistodistusten myyntivoittoja 12 miljoonaa euroa (4) ja osinkotuottoja 7 miljoonaa euroa (1). Katsauskauden osinkotuottoihin sisältyi Suomen Luotto-osuuskunnalta saatua osuuspääoman korkoa 7 miljoonaa euroa.

Vertailukauden liiketoiminnan muita tuottoja kasvattivat konsernin Pankkitoiminta-segmentistä ja OP Ryhmän muilta luottolaitoksilta veloitetut katsauskaudesta korkeammat keskitetyn likviditeettireservin kustannukset.

OP Yrityspankin rahoituksen saatavuus säilyi hyvänä. OP Yrityspankki on laskenut liikkeeseen pitkäaikaisia senior-ehtoisia joukkovelkakirjalainoja tammi-kesäkuussa yhteensä 0,8 miljardia

euroa. Kansainvälisillä pääomamarkkinoilla laskettiin huhtikuussa liikkeeseen 500 miljoonan euron senior-ehtoinen joukkovelkakirjalaina, jonka maturiteetti on viisi vuotta. Lisäksi OP Yrityspankki osallistui maaliskuussa Euroopan keskuspankin kohdennettujen pitempiäikaisten rahoitusoperaatioiden toiseen sarjaan (TLTRO-II) yhteensä 1,0 miljardilla eurolla. Yhteensä OP Yrityspankki on osallistunut TLTRO-II rahoitusoperaatioon 4,0 miljardilla eurolla.

Senior-ehtoisen tukkuvarainhankinnan velkakirjojen sekä TLTRO-II-rahoituksen keskimarginaali oli kesäkuussa 21 korkopistettä (31). TLTRO-II-rahoituksen käyttö sekä korkeampaan kustannustasoon tehdyn varainhankinnan erääntyminen madaltavat tukkuvarainhankinnan kustannusta.

Osuuspankkien nettorahoitusasema kääntyi katsauskaudella negatiiviseksi, sillä osuuspankkien sijoitukset OP Yrityspankin keskuspankkiin olivat katsauskauden päättyessä suuremmat kuin niiden keskuspankista ottama rahoitus. Osuuspankkien sijoituksia kasvatti OP-Asuntoluottopankin katettu joukkovelkakirjavarainhankinta, joka ohjautui aiempaa enemmän osuuspankkien sijoituksina keskuspankkiin.

OP Yrityspankin back office -toiminnot siirrettiin OP Ryhmässä keskitettyihin palveluihin, mikä pienensi henkilömäärää vertailukaudesta.

Konsernin rakennejärjestelyt

OP Yrityspankki -konsernissa suunnitellaan edelleen rakennejärjestelyä, jossa myös Vahinkovakuutus-segmentti siirrettäisiin OP Yrityspankki -konsernista OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Lisäksi arvioidaan mahdollisuutta eriyttää keskuspankkitoiminnot OP Osuuskunnan täysin omistamalle tytäryhtiölle. Näiden järjestelyjen toteutustavasta tai aikataulusta ei ole tehty päätöksiä.

OP Yrityspankin back office -toiminnot siirrettiin 1.5.2017 OP Ryhmässä keskitettyihin palveluihin. Taustatehtävien keskittäminen on osa OP Ryhmän strategiaa.

Henkilöstö ja palkitseminen

Henkilöstön määrää laski Pankkitoiminta- ja Muu toiminta -segmenteissä OP Yrityspankin back office -toimintojen keskittäminen OP Ryhmässä keskitettyihin palveluihin. Vahinkovakuutuksen terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnassa henkilöstö kasvoi vuodenvaihteesta.

Henkilöstön määrä

	30.6.2017	31.12.2016
Pankkitoiminta	620	652
Vahinkovakuutus	1 774	1 730
Muu toiminta	50	72
Yhteensä	2 444	2 454

OP Ryhmän ja OP Yrityspankin muuttuva palkitseminen jakautuu lyhyen aikavälin yrityskohtaiseen palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen.

OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitettusta kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitettusta henkilöstörahostosta. Kannustinjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

Uusiksi pitkän aikavälin tavoitemittareiksi OP Osuuskunnan hallintoneuvosto on asettanut OP Ryhmän tuloksen

ennen veroja, asiakaskokemuksen sekä digitaalisen asioinnin. Ryhmätasoiset tavoitteet ovat yhtenevät johdon kannustinjärjestelmässä ja OP Ryhmän henkilöstörahostossa.

Loppuvuoden näkymät

Sekä maailmantalous että euroalueen talous kehittyivät alkuvuonna myönteisesti. Myös Suomen talouden kasvu oli vahvaa ja laaja-alaista: vienti ja kotimarkkinat elpyivät, asuntomarkkinat piristyivät ja luottamus Suomen talouteen vahvistui. Suomen talouden myönteisen kehityksen arvioidaan jatkuvan myös loppuvuoden aikana. Poliittiset riskit ja epävarmuudet niin kotimaassa kuin vientimarkkinoillakin voivat realisoituessaan kuitenkin heikentää näkymiä. Uhan Suomen pitkän aikavälin talouden myönteiseen kehitykseen aiheuttavat monet rakenteelliset ongelmat, jotka odottavat edelleen ratkaisuaan.

Finanssiala on sopeutunut varsin hyvin uudenlaiseen matalien korkojen toimintaympäristöön. Matala markkinakorkotaso on hidastanut pankkien korkokatteiden kasvua ja heikentänyt vakuutusyhteisöjen korkosijoitusten tuottoja, mutta parantanut myös asiakkaiden luotonhoitokykyä. Arvonalentumiset ovat pysyneet matalalla tasolla huolimatta jo vuosia jatkuneesta hitaan kasvun vaiheesta. Finanssialan merkittävimmät strategiset riskit liittyvät tällä hetkellä asiakaskäyttäytymisen muuttumiseen, toimintaympäristön digitalisoitumiseen ja monimutkaistuvaan sääntelyyn. Toimialamurros uhkaa tulevina vuosina hidastaa kasvua ja rapauttaa tuottokertymää. Finanssialaa kohtaa lähivuosina voimakas uudistumisen tarve. Toimintaympäristön muutokset korostavat pitkäjänteisen uudistumisen välttämättömyyttä sekä kannattavuuden ja vakavaraisuuden johtamisen merkitystä.

OP Yrityspankki -konsernin tuloksen ennen veroja odotetaan jäävän samantasoiseksi tai pienemmäksi kuin vuonna 2016. Tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin, arvonalentumisten kehitykseen, liiketoiminnan kasvuvauhtiin ja suurvahinkojen vaikutuksesta korvausmenoon.

Kaikki tässä osavuosisikatsauksessa esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön, OP Yrityspankki -konsernin ja sen eri toimintojen kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Tuloslaskelma

Milj. €	Liite	4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Korkokate	3	65	58	120	117
Vakuutuskate	4	137	133	248	256
Nettopalkkiotuotot	5	-2	0	-4	7
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	82	44	186	82
Liiketoiminnan muut tuotot		8	12	17	22
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0	0	1	0
Tuotot yhteensä		290	247	568	485
Henkilöstökulut		41	43	84	85
Poistot ja arvonalentumiset		15	13	29	25
Liiketoiminnan muut kulut		81	70	163	134
Kulut yhteensä		136	126	276	244
Saamisten arvonalentumiset	7	7	0	11	7
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		0	0	1	1
Tulos ennen veroja		147	122	280	233
Tuloverot		23	23	48	45
Kauden tulos		123	98	232	187
Jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajille		123	97	231	186
Määräysvallattomille omistajille		1	1	1	1
Kauden tulos		123	98	232	187
Laaja tuloslaskelma					
Kauden tulos		123	98	232	187
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		8	-12	11	-43
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käyvän arvon rahaston muutos					
Käypään arvoon arvostamisesta		5	31	5	36
Rahavirran suojauksesta		-1	-2	-1	-2
Muuntoerot		0	0	0	0
Tuloverot					
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		-2	2	-2	9
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käypään arvoon arvostamisesta		-1	-6	-1	-7
Rahavirran suojauksesta		0	0	0	0
Kauden laaja tulos		133	112	244	180
Laajan tuloksen jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajille		132	112	242	178
Määräysvallattomille omistajille		1	0	2	2
Kauden laaja tulos		133	112	244	180

Tase

Milj. €	Liite	30.6. 2017	31.12. 2016
Käteiset varat		10 654	9 336
Saamiset luottolaitoksilta		8 700	9 458
Kaupankäynnin rahoitusvarat		693	638
Johdannaissopimukset	10	3 704	4 678
Saamiset asiakkailta	12	19 516	18 702
Sijoitusomaisuus		15 576	16 698
Osuudet osakkuusyrityksissä		53	46
Aineettomat hyödykkeet		787	790
Aineelliset hyödykkeet		109	93
Muut varat		2 519	2 488
Verosaamiset		36	46
Varat yhteensä		62 347	62 974
Velat luottolaitoksille		12 140	10 332
Johdannaissopimukset		3 811	4 398
Velat asiakkaille		15 939	16 178
Vakuutusvelka	13	3 245	3 008
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14	18 431	19 826
Varaukset ja muut velat		2 745	3 231
Verovelat		420	405
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 571	1 592
Velat yhteensä		58 302	58 969
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma		428	428
Käyvän arvon rahasto	15	199	197
Muut rahastot		1 093	1 093
Kertyneet voittovarot		2 217	2 179
Määräysvallattomien omistajien osuus		108	109
Oma pääoma yhteensä		4 045	4 005
Velat ja oma pääoma yhteensä		62 347	62 974

Oman pääoman muutoslaskelma

Milj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Yhteensä	Määräysval-	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	lattomien omistajien osuus			
Oma pääoma 1.1.2016	428	120	1 093	1 996	3 637	105	3 741	
Tilikauden laaja tulos		27		152	178	2	180	
Kauden tulos				186	186	1	187	
Muut laajan tuloksen erät		27		-35	-8	1	-7	
Voitonjako				-153	-153		-153	
Muut			0	0	0	8	8	
Oma pääoma 30.6.2016	428	147	1 093	1 994	3 661	115	3 776	

Milj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Yhteensä	Määräysval-	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	lattomien omistajien osuus			
Oma pääoma 1.1.2017	428	197	1 093	2 179	3 896	109	4 005	
Tilikauden laaja tulos		2		240	242	2	244	
Kauden tulos				231	231	1	232	
Muut laajan tuloksen erät		2		9	11	1	12	
Voitonjako				-201	-201		-201	
Muut			0	0	0	-3	-3	
Oma pääoma 30.6.2017	428	199	1 093	2 217	3 936	108	4 045	

Rahavirtalaskelma

Milj. €	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	231	186
Kauden tulokseen tehdyt oikaisut	226	132
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	913	-3 729
Saamiset luottolaitoksilta	679	352
Kaupankäynnin rahoitusvarat	137	-227
Johdannaissopimukset	-4	18
Saamiset asiakkailta	-835	-775
Sijoitusomaisuus	973	-2 507
Muut varat	-38	-590
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	1 132	151
Velat luottolaitoksille	1 834	1 644
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	0	0
Johdannaissopimukset	-4	-29
Velat asiakkaille	-238	-1 809
Vakuutusvelka	15	74
Varaukset ja muut velat	-474	271
Maksetut tuloverot	-31	-44
Saadut osingot	35	23
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	2 506	-3 281
Investointien rahavirta		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	27	3
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-6	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-46	-36
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	2	0
B. Investointien rahavirta yhteensä	-23	-33
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset		0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset		-144
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	12 209	12 548
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-13 251	-12 671
Maksetut osingot	-201	-153
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 244	-421
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	1 239	-3 735
Rahavarat tilikauden alussa	9 633	8 803
Rahavarat tilikauden lopussa	10 872	5 069
Rahavarat		
Käteiset varat	10 654	4 781
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	218	288
Yhteensä	10 872	5 069

Segmenttikohtaiset tiedot

Segmenttien pääomitus perustuu luottolaitoslain mukaiseen OP Ryhmän vakavaraisuuslaskelmaan. Vakavaraisuuslaskennan mukaiset pääomavaateet on jaettu toimintasegmenteille. Pankkitoiminnalle on kohdistettu pääomia siten, että Ydinvakavaraisuus (CET1) on 20 prosenttia (19). Vahinkovakuustoitinnalle on kohdistettu pääomia siten, että Solvenssisuhde (SII) on 120 prosenttia. Pääomien allokoinnilla on vaikutusta segmentin maksamiin konsernin sisäisiin korkoihin.

	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Tulos tammi–kesäkuu 2017, milj. €					
Korkokate	170	-8	-39	-3	120
-josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-10	-7	17		
Vakuutuskate		248			248
Nettopalkkiotuotot	68	-29	-43	0	-4
Sijoitustoiminnan nettotuotot	14	63	107	1	186
Liiketoiminnan muut tuotot	5	9	5	-1	17
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		1			1
Tuotot yhteensä	257	284	31	-3	568
Henkilöstökulut	27	52	4		84
Poistot ja arvonalentumiset	5	23	1		29
Liiketoiminnan muut kulut	47	110	10	-3	163
Kulut yhteensä	79	185	15	-3	276
Saamisten arvonalentumiset	11	0	0		11
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		1			1
Tulos ennen veroja	167	98	16		280

	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Tulos tammi–kesäkuu 2016, milj. €					
Korkokate	144	-10	-15	-1	117
-josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	-9	-8	18		
Vakuutuskate		256			256
Nettopalkkiotuotot	80	-28	-45	0	7
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-39	56	65	1	82
Liiketoiminnan muut tuotot	9	4	13	-3	22
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0			0
Tuotot yhteensä	194	278	17	-4	485
Henkilöstökulut	28	53	4		85
Poistot ja arvonalentumiset	5	19	1		25
Liiketoiminnan muut kulut	42	88	8	-4	134
Kulut yhteensä	74	160	13	-4	244
Saamisten arvonalentumiset	7	0	0		7
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		1			1
Tulos ennen veroja	113	116	3	0	233

Tase 30.6.2017, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Käteiset varat	2	265	10 646	-259	10 654
Saamiset luottolaitoksilta	172	5	8 549	-26	8 700
Kaupankäynnin rahoitusvarat	-4		696		693
Johdannaissopimukset	105	8	3 599	-9	3 704
Saamiset asiakkailta	19 617	0	350	-451	19 516
Sijoitusomaisuus	565	3 589	11 554	-132	15 576
Osuudet osakkuusyrityksissä		53			53
Aineettomat hyödykkeet	64	698	26		787
Aineelliset hyödykkeet	1	43	65		109
Muut varat	112	835	1 576	-4	2 519
Versaamiset	0	19	17		36
Varat yhteensä	20 635	5 515	37 078	-880	62 347
Velat luottolaitoksille	457		12 134	-451	12 140
Johdannaissopimukset	106	20	3 696	-11	3 811
Velat asiakkaille	11 594		4 677	-332	15 939
Vakuutusvelka		3 245			3 245
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 163		17 305	-37	18 431
Varaukset ja muut velat	1 274	399	1 073	-2	2 745
Verovelat	0	93	328	0	420
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		135	1 436		1 571
Velat yhteensä	14 594	3 892	40 649	-833	58 302
Oma pääoma					4 045

Tase 31.12.2016, milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	Konserni
Käteiset varat	4	90	9 329	-87	9 336
Saamiset luottolaitoksilta	187	6	9 280	-15	9 458
Kaupankäynnin rahoitusvarat	-4		642		638
Johdannaissopimukset	94	26	4 582	-23	4 678
Saamiset asiakkailta	18 342	0	721	-361	18 702
Sijoitusomaisuus	589	3 711	12 498	-100	16 698
Osuudet osakkuusyrityksissä		46			46
Aineettomat hyödykkeet	63	701	26		790
Aineelliset hyödykkeet	2	46	45		93
Muut varat	85	707	1 905	-209	2 488
Versaamiset	0	10	36		46
Varat yhteensä	19 362	5 345	39 063	-795	62 974
Velat luottolaitoksille	352		10 357	-377	10 332
Johdannaissopimukset	109	17	4 297	-25	4 398
Velat asiakkaille	9 519		6 760	-101	16 178
Vakuutusvelka		3 008			3 008
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 244		18 616	-35	19 826
Varaukset ja muut velat	1 249	541	1 649	-208	3 231
Verovelat	1	95	310	0	405
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		135	1 457		1 592
Velat yhteensä	12 475	3 796	43 445	-747	58 969
Oma pääoma					4 005

Liitetaulukot

Liite 1	Laatimisperiaatteet
Liite 2	Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat
Liite 3	Korkokate
Liite 4	Vakuutuskate
Liite 5	Nettopalkkiotuotot
Liite 6	Sijoitustoiminnan nettotuotot
Liite 7	Saamisten arvonalentumiset
Liite 8	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
Liite 9	Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
Liite 10	Johdannaissopimukset
Liite 11	Rahoitusvarat ja -velat, jotka vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely
Liite 12	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset
Liite 13	Vakuutustoiminnan velat
Liite 14	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Liite 15	Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen
Liite 16	Annetut vakuudet
Liite 17	Taseen ulkopuoliset sitoumukset
Liite 18	Luottolaitosvakavaraisuus
Liite 19	Vastuut luottoluokittain
Liite 20	Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus
Liite 21	Lähipiiriliiketoimet

Liite 1 Laatimisperiaatteet

Osavuositarkastus on laadittu IAS 34 -standardin (Osavuositarkastukset) ja konsernin vuoden 2016 tilinpäätöksessä esitettyjen laatimisperiaatteiden mukaan.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton. Kaikki osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovutuksesta.

Osavuositarkastus on julkaistu suomen, englannin ja ruotsin kielellä. Suomenkielinen osavuositarkastus on virallinen, jota käytetään, mikäli havaitaan ristiriitaisuutta kieliversioiden välillä.

Uudet standardit ja tulkinnat

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit:

OP Yrityspankki soveltaa IFRS 9 -standardia ensimmäisen kerran 1.1.2018. Vertailulukuja ei oikaista.

Standardin soveltamisen määrällistä vaikutusta vuoden 2018 tilinpäätöksiin ei voida vielä luotettavasti arvioida, koska se riippuu silloin hallussa olevista rahoitusinstrumenttien määrästä, sen aikaisesta taloudellisesta tilanteesta sekä tehtävistä laskentaperiaatteiden valinnasta ja johdon harkinnasta. Uusi standardi edellyttää OP Yrityspankin rahoitusinstrumenttien laskenta- ja seuranta-prosessien läpikäyntiä. Niihin tehtävät muutokset eivät ole vielä valmiit. OP Yrityspankki päivittää vuoden 2016 tilinpäätöksessä esitettyjä IFRS 9 -siirtymän vaikutuksia seuraavasti:

Luokittelu ja arvostaminen

Suurin osa OP Yrityspankin lainoista ja saamistodistuksista pysyy nykyisissä jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavissa arvostusluokissa. Siten luokittelun muutokset tulevat olemaan vähäisiä eikä niillä ole merkittävää vaikutusta OP Yrityspankin CET1 -tunnuslukuun.

Suurimmat luokittelumuutokset tulevat kohdistumaan etenkin OP Yrityspankin vahinkovakuutuksen sijoitustoimintaan oman pääoman ehtoisiin instrumentteihin ja rahastosijoituksiin, joiden luokittelu muuttuu pääsääntöisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin. Osaan näistä instrumenteista OP Yrityspankki suunnittelee ns. overlay approachin käyttöönottoa, joka palauttaa näiden instrumenttien tulosvaikutukset nykyisen IAS 39:n mukaisiksi. Rahoitusvelkojen luokitteluun ei odoteta muutoksia.

Arvon alentuminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaikista jaksotettuun hankintamenuun arvostettavista ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista tase-eristä sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaussopimuksista.

OP Yrityspankin luottoriskimallit ja niihin liittyvien järjestelmien kehitystyöt ovat vielä käynnissä. Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan käyttäen mallinnettuja riskiparametreja ja kaavalla PDxLGDxEAD suurimmalle osalle portfolioista. Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan sopimuskohtaisesti joko 12 kuukaudelle tai koko voimassaoloajalle riippuen siitä onko instrumentin luottoriski lisääntynyt raportointipäivänä merkittävästi alkuperäisestä. Luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan sekä laadullisilla että määrällisillä kriteereillä. Laadulliset tekijät koostuvat erilaisista luottoriskin mittareista (esim. lainanhoitojoustoista) ja ne huomioidaan pääosin luottoluokittelumalleissa. Luottoluokitukset vaikuttavat koko voimassaoloajan PD-lukuun, jonka perusteella määrällinen muutos arvioidaan. Tämän lisäksi luottoriski on kasvanut merkittävästi, mikäli suoritus on erääntynyt yli 30 päivää. OP Yrityspankki soveltaa luottoriskin merkittävän kasvun arvioinnissa IFRS 9:n sallimaa siirtymäsääntöä niille sopimuksille, joille ei ilman kohtuuttomia kustannuksia ja työ määrää saada laskettua alkuperäistä koko voimassaoloajan PD:tä. Maksukyvyttömyyden (default) määritelmässä käytetään yhtenäistä määritelmää vakavaraisuuslaskennan kanssa.

Laskentamalliin sisällytetään tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. Makroekonomiset skenaariot ovat samoja, joita muutoinkin käytetään OP Yrityspankin taloudellisessa vuosisuunnittelussa.

IFRS 9:n mukaisen odotettavissa olevien luottotappioiden varauksen arvioidaan kasvavan merkittävästi nykyisestä IAS 39:n mukaisesta tappiosta ja se vaihtelee portfolioittain. Varaus pienentää siirtymähetkellä omaa pääomaa. Odotettavissa olevien luottotappioiden varauksen kasvulla ei alustavien arvioiden mukaan odoteta olevan merkittävää vaikutusta OP Yrityspankin CET1 -tunnuslukuun, koska IFRS 9:n mukaisen odotettavissa olevien luottotappioiden varauksen ei odoteta ylittävän vakavaraisuudessa laskettua odotettua tappiota ja käytettyjen lattiatasojen vaikutusta. Myös valmisteilla oleva Euroopan komission muutosehdotus CET1-tunnusluvun laskentaan, jossa IFRS 9:n arvonalentumislaskennan vaikutukset huomioidaisiin vaiheittain viiden vuoden aikana, tulee toteutuessaan lieventämään vakavaraisuusvaikutuksia.

Suojauslaskenta

OP Yrityspankki tulee portfoliosuojauksen osalta jatkamaan IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa. Muilta osin päätöstä siirtymisestä IFRS 9:n mukaiseen suojauslaskentaan ei ole vielä tehty.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista:

IFRS 15 -standardi Myyntituotot asiakassopimuksista (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) korvaa nykyiset IAS 11 - ja IAS 18 -standardit. Uusi standardi ei vaikuta rahoitusinstrumenttien tai vakuutusten tuloutukseen ja koskee lähinnä erilaisia palkkiotuottoja OP Yrityspankissa. Tämänhetkisen arvion perusteella OP Yrityspankki siirtyy noudattamaan IFRS 15 -standardia kertyneen vaikutuksen menetelmällä, eikä vertailukautta oikaista, mutta oma pääoma oikaistaan 1.1.2018. Lisäksi esitetään IFRS 15 -standardin soveltamisesta kunkin tilinpäätöksen erään vaikuttaneet määrät. Siirtymämenetelmä varmistuu lopullisen vaikuttavuusarvion valmistuttua. IFRS 15 -standardi koskee OP Yrityspankissa pääosin Pankkitoiminta-segmentin efektiivisen koron laskentaan kuuluvia palkkioita. Pankkitoiminnan asiakkaille tarjottujen erilaisten palveluiden yhdistelmät ovat vielä tarkemman selvityksen kohteena. IFRS 15 -standardiin siirtymällä ei ole merkittävää taloudellista vaikutusta.

Liite 2 Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Oman pääoman tuotto (ROE), %	11,6	10,0
Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin, %	11,5	11,3
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,75	0,63
Kulujen osuus tuotoista, %	49	50
Henkilöstö keskimäärin	2 460	2 352

VAIHTOEHTOISET TUNNUSLUVUT

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) uudet ohjeet vaihtoehtoisista tunnusluvuista tulivat voimaan 3.7.2016. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei tulisi pitää korvaavina mittareina verrattuna IFRS-tilinpäätösnormistossa määriteltymiin tunnuslukuihin.

Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla ja ne vastaavat sisällöltään aikaisemmin esitettyjä tunnuslukuja.

Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääöma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin, %	$\frac{\text{Tilikauden laaja tulos}}{\text{Oma pääöma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Saamisten arvonalentumiset} \times \text{(tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa}} \times 100$
Vahinkovakuutuksen tunnusluvut:	
Vahinkosuuhde (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset ja korvausten hoitokulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$
Liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut + poistot/oikaisut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$
Riskisuuhde (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$
Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua), %	Vahinkosuuhde + liikekulusuhde Riskisuuhde + toimintakulusuhde
Toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$
Operatiivinen vahinkosuuhde, %	$\frac{\text{Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$

Operatiivinen liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	Operatiivinen vahinkosuhde + operatiivinen liikekulusuhde Operatiivinen riskisuhde + operatiivinen toimintakulusuhde
Operatiivinen riskisuhde (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$
ERILLISLASKENTAAN PERUSTUVAT TUNNUSLUVUT	
Vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Tier 1 –vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (Tier 1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET 1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$
Solvenssisuhde, %	$\frac{\text{Omat varat}}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}} \times 100$
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vastuiden määrä}} \times 100$
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa}} \times 100$
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, %	$\frac{\text{Tulos + asiakasbonukset verojen jälkeen (12 kk liukuva)}}{\text{Keskimääräinen taloudellinen pääomavaade}} \times 100$

VAHINKOVAKUUTUKSEN OPERATIIVINEN TULOS	1–6/ 2017	1–6/ 2016	Muutos %	1–12/ 2016
Milj. €				
Vakuutusmaksutuotot	709	699	1,4	1 418
Korvauskulut	-513	-488	5,2	-979
Liikekulut	-142	-129	10,3	-263
Aineettomien poisto-oikaisu	-11	-11	0,0	-21
Vakuutustekninen kate	43	71	-40,4	154
Sijoitustuotot ja -kulut	63	56	13,7	102
Muut tuotot ja kulut	-8	-11	-24,4	-25
Tulos ennen veroja	98	116	-16,0	231
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-19	38		69
Tulos ennen veroja käyvin arvoin	79	155	-49,1	300

Vahinkovakuutuksen tunnuslukujen laskennassa käytetään vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Liite 3 Korkokate

Milj. €	4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Korkotuotot				
Saamiset luottolaitoksilta	11	9	22	19
Saamiset asiakkailta				
Lainat	83	71	162	141
Rahoitusleasingsaamiset	5	4	9	9
Arvoltaan alentuneet lainat ja muut sitoumukset	0	0	0	0
Saamistodistukset				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	2	2	3	5
Myytavissä olevat	24	30	49	61
Eräpäivään asti pidettävät	0	0	0	0
Lainat ja saamiset	0	0	1	1
Johdannaissopimukset				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	212	272	427	578
Käyvän arvon suojaus	-29	-34	-59	-65
Rahavirran suojaus	1	2	3	5
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	0	0	0	0
Muut	3	2	5	3
Yhteensä	313	359	623	757
Korkokulut				
Velat luottolaitoksille	28	14	54	29
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjatut rahoitusvelat	0	0	0	0
Velat asiakkaille	0	0	-1	3
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	51	42	100	87
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Pääomalainat	1	2	3	5
Muut	11	11	22	22
Johdannaissopimukset				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	204	266	422	564
Käyvän arvon suojaus	-34	-35	-70	-72
Muut	-15		-32	
Muut	3	2	5	3
Yhteensä	248	301	503	640
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	65	58	120	118
Suojaavat johdannaiset	-10	-61	5	-154
Suojauskohteiden arvonmuutokset	10	61	-5	154
Korkokate	65	58	120	117

Liite 4 Vakuutuskate

Milj. €	4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Vahinkovakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	306	298	921	915
Jälleenvakuuttajien osuus	5	3	-5	-6
Vakuutusmaksuvastuun muutos	45	49	-221	-220
Jälleenvakuuttajien osuus	3	2	14	11
Yhteensä	360	352	710	700
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	-214	-231	-447	-445
Jälleenvakuuttajien osuus	2	10	4	14
Korvausvastuun muutos	-9	17	-23	1
Jälleenvakuuttajien osuus	-1	-14	8	-10
Yhteensä	-221	-218	-459	-440
Vahinkovakuutuksen muut erät	-1	-2	-2	-4
Vakuutuskate yhteensä	137	133	248	256

Liite 5 Nettopalkkiotuotot

Milj. €	4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Palkkiotuotot				
Luotonanto	10	12	20	22
Talletukset	0	0	0	0
Maksuliike	7	7	14	15
Arvopapereiden välitys	4	4	10	7
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	4	3	6	5
Rahastot	0	0	0	0
Omaisuudenhoito ja lainopilliset tehtävät	3	3	7	6
Takaukset	3	4	6	7
Vakuutusten välitys	4	4	8	8
Muut	3	1	6	2
Yhteensä	38	38	75	71
Palkkiokulut				
Maksuliike	2	3	4	6
Arvopapereiden välitys	2	2	4	3
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0	1	1	1
Omaisuudenhoito ja lainopilliset tehtävät	1	1	2	2
Vakuutustoiminta	17	17	36	35
Muut	19	14	32	17
Yhteensä	41	38	79	64
Nettopalkkiotuotot yhteensä	-2	0	-4	7

Lite 6 Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Myytavissä olevien varojen nettotuotot				
Saamistodistukset	5	28	27	55
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	-3	2	14	5
Osingot ja voitto-osuudet	14	11	35	23
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-1	-8	-4	-13
Yhteensä	14	34	73	70
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien nettotuotot				
Vakuutustoiminta				
Saamistodistukset	-3	5	-6	5
Johdannaiset	9	-9	12	-15
Pankkitoiminta ja Muu toiminta				
Arvopaperikauppa	53	8	93	15
Valuuttatoiminta	11	10	19	19
Sijoituskiinteistöt	5	4	9	5
Yhteensä	76	18	127	29
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot				
Lainat ja muut saamiset	1	1	2	2
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	0	0	0	0
Yhteensä	1	1	2	2
Vahinkovakuutuserät				
Diskonttauksen purkautuminen	-8	-9	-17	-18
Yhteensä	-8	-9	-17	-18
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	82	44	186	82

Lilte 7 Saamisten arvonalentumiset

Milj. €	4-6/ 2017	4-6/ 2016	1-6/ 2017	1-6/ 2016
Luotto- tai takaustappioina poistetut saamiset	18	36	18	37
Palautukset poistetuista saamisista	0	0	0	0
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäys	6	1	8	8
Saamiskohtaisten arvonalentumisten vähennys	-17	-41	-18	-40
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	0	4	3	3
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	7	0	11	7

Liite 8 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Varat, milj. €	Lainat ja saamiset	Erä-päivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat*	Myytävissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Käteiset varat	10 654					10 654
Saamiset luottolaitoksilta	8 700					8 700
Johdannaissopimukset			3 517		187	3 704
Saamiset asiakkailta	19 516					19 516
Saamistodistukset		52	997	14 067		15 116
Oman pääoman ehtoiset instrumentit				774		774
Muut rahoitusvarat	2 559					2 559
Rahoitusvarat	41 430	52	4 514	14 841	187	61 024
Muut kuin rahoitusinstrumentit						1 323
Yhteensä 30.6.2017	41 430	52	4 514	14 841	187	62 347

Varat, milj. €	Lainat ja saamiset	Erä-päivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat*	Myytävissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Käteiset varat	9 336					9 336
Saamiset luottolaitoksilta	9 458					9 458
Johdannaissopimukset			4 292		386	4 678
Saamiset asiakkailta	18 702					18 702
Saamistodistukset		79	975	15 127		16 182
Oman pääoman ehtoiset instrumentit			0	807		807
Muut rahoitusvarat	2 520					2 520
Rahoitusvarat	40 017	79	5 268	15 934	386	61 684
Muut kuin rahoitusinstrumentit						1 290
Yhteensä 31.12.2016	40 017	79	5 268	15 934	386	62 974

* Taseen erä "Sijoitusomaisuus" sisältää vahinkovakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat saamistodistukset ja oman pääoman ehtoiset instrumentit.

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		12 140		12 140
Johdannaissopimukset	3 406		405	3 811
Velat asiakkaille		15 939		15 939
Vakuutusvelka		3 245		3 245
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		18 431		18 431
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 571		1 571
Muut rahoitusvelat		2 517		2 517
Rahoitusvelat	3 406	53 844	405	57 655
Muut kuin rahoitusvelat				648
Yhteensä 30.6.2017	3 406	53 844	405	58 302

Velat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille		10 332		10 332
Johdannaissopimukset	4 056		341	4 398
Velat asiakkaille		16 178		16 178
Vakuutusvelka		3 008		3 008
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		19 826		19 826
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 592		1 592
Muut rahoitusvelat		3 022		3 022
Rahoitusvelat	4 057	53 957	341	58 355
Muut kuin rahoitusvelat				614
Yhteensä 31.12.2016	4 057	53 957	341	58 969

Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo kesäkuun lopussa oli 261 miljoonaa euroa (268) kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenuoa suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 9 Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 30.6.2017, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	431	84	482	997
Johdannaissopimukset	2	3 562	140	3 704
Myytavissä olevat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	417	65	293	774
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	11 890	1 857	319	14 067
Yhteensä	12 740	5 568	1 234	19 542

Varojen käyvät arvot 31.12.2016, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	472	495	8	975
Johdannaissopimukset	6	4 512	160	4 678
Myytavissä olevat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	464	61	281	807
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	11 276	3 525	326	15 127
Yhteensä	12 218	8 594	776	21 588

Velkojen käyvät arvot 30.6.2017, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Johdannaissopimukset	5	3 714	92	3 811
Yhteensä	5	3 714	92	3 811

Velkojen käyvät arvot 31.12.2016, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Muut		0		0
Johdannaissopimukset	10	4 280	107	4 398
Yhteensä	10	4 280	107	4 398

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat pörssiin listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki -konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla arvostuspäivänä vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisimmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity-sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahoitusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Johdannais-sopimukset	Myytavissä olevat	Varat yhteensä
Avaava tase 1.1.2017	8	160	608	776
Tuloslaskelman nettotuotot	10	-20	-5	-16
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			0	0
Hankinnat			45	45
Myynnit			-26	-26
Lyhennykset			-8	-8
Siirrot tasoon 3	464		83	547
Siirrot tasosta 3			-84	-84
Päätävä tase 30.6.2017	482	140	612	1 234

Rahoitusvelat, milj. €	Johdannais-sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2017	107	107
Tuloslaskelman nettotuotot	-15	-15
Päätävä tase 30.6.2017	92	92

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 30.6.2017

Milj. €	Korkokate	Sijoitus-toiminnan nettotuotot	Laaja tuloslaskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot kauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	10			10
Realisoitumattomat nettotuotot	-5	-5	0	-11
Nettotuotot kaudelta	5	-5	0	-1

Hierarkiatasoon 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaisoppimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisen arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisien arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2017 aikana.

Liite 10 Johdannaissopimukset

30.6.2017, milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5v	>5v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	36 826	84 736	76 688	198 250	3 456	3 335
Keskusvastapuoliselvitettävät	6 963	38 486	35 346	80 795	999	1 189
Valuuttajohdannaiset	32 959	10 508	3 023	46 491	1 175	1 627
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	5	1		6	1	
Luottojohdannaiset	22	191	14	227	7	6
Muut johdannaiset	353	446	2	802	67	24
Johdannaiset yhteensä	70 166	95 882	79 727	245 775	4 706	4 993

31.12.2016, milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5v	>5v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	43 438	89 073	67 384	199 895	4 113	4 047
Keskusvastapuoliselvitettävät	7 919	33 999	30 761	72 679	1 186	1 335
Valuuttajohdannaiset	29 989	11 607	3 644	45 241	1 693	1 676
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset		6		6	1	
Luottojohdannaiset	19	296	13	328	10	7
Muut johdannaiset	285	553	2	840	64	23
Johdannaiset yhteensä	73 732	101 535	71 043	246 310	5 881	5 753

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on netotettu taseessa.

Liite 11 Rahoitusvarat ja -velat, jotka vähennetty toisistaan tai jolta koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

Rahoitusvarat

30.6.2017, milj. €	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvarojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroilta*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	4 674	-970	3 704	-2 157	-661	886

31.12.2016, milj. €	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvarojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroilta*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	5 829	-1 151	4 678	-2 472	-1 177	1 030

Rahoitusvelat

30.6.2017, milj. €	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvelkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloilta*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	4 972	-1 161	3 811	-2 157	-1 053	602

31.12.2016, milj. €	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvelkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloilta*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Johdannaisyleissopimukset***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	5 704	-1 307	4 398	-2 472	-1 139	786

* Mukaan lukien käteisvaroihin sisältyvä päivittäin selvitettyjen johdannaisten nettomäärä yhteensä -189 (-147) miljoonaa euroa.

** Käyvät arvot ilman kertyneitä korkoja.

*** Käytännönä on solmia johdannaisleissopimukset kaikkien johdannaistapuolien kanssa.

OTC-johdannaisten keskusvastapuoliselvitys

Finanssivastapuolten kanssa solmitut standardiehtoiset OTC-johdannaiskaupat selvitetään London Clearing House:n kanssa EMIR-asetuksen (EU 648/2012) mukaisesti. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli, jonka kanssa netotetaan johdannaisten päiväkohtaiset maksut. Lisäksi päivittäin joko maksetaan tai saadaan vakuus, joka vastaa avointen sopimusten käypien arvojen muutosta (variation margin). Keskusvastapuoliselvityksessä olevat korkojohdannaiset esitetään nettona taseessa.

Muut kahdenvälisesti selvittävät OTC-johdannaiset

Konsernin ja muiden asiakkaiden väliin johdannaiskauppoihin sekä sellaisiin johdannaiskauppoihin, joita asetuksen mukainen keskusvastapuoliselvitys ei koske, sovelletaan joko ISDA:n, konsernin omaa tai Finanssialan Keskusliiton johdannaisleissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan netottaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

Liite 12 Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmasaamiset

30.6.2017, milj. €	Ei arvonalennettu (brutto)	Arvonalennettu (brutto)	Yhteensä	Saamis-kohtaiset arvonalentumiset	Saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset	Tase-arvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta						
Saamiset luottolaitoksilta	8 701		8 701		1	8 700
Saamiset asiakkailta, josta	18 211	238	18 449	209	26	18 214
pankkitakaussaamiset	0	2	2	2	0	0
Rahoitusleasing	1 302		1 302			1 302
Yhteensä	28 215	238	28 453	209	28	28 216
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain						
Yritykset	16 091	237	16 328	209	14	16 105
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	9 758		9 758		2	9 756
Kotitaloudet	1 646	1	1 647	1	12	1 635
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	324		324		0	324
Julkisyhteisöt	396		396		0	396
Yhteensä	28 215	238	28 453	209	28	28 216

31.12.2016, milj. €	Ei arvonalennettu (brutto)	Arvonalennettu (brutto)	Yhteensä	Saamis-kohtaiset arvonalentumiset	Saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset	Tase-arvo
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta						
Saamiset luottolaitoksilta	9 460		9 460		2	9 458
Saamiset asiakkailta, josta	17 434	243	17 677	219	23	17 435
pankkitakaussaamiset	0	2	2	2	0	0
Rahoitusleasing	1 268		1 268			1 268
Yhteensä	28 161	243	28 405	219	25	28 160
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sektoreittain						
Yritykset	15 463	242	15 706	218	12	15 475
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 467		10 467		2	10 464
Kotitaloudet	1 558	1	1 559	1	11	1 548
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	290	0	290	0	0	290
Julkisyhteisöt	383		383		0	383
Yhteensä	28 161	243	28 405	219	25	28 160

	Terveet ("performing") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestä- mättömät ("non-per- forming") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta yhteensä (brutto)	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Saamiset luotto- laitoksilta ja asiakkailta (netto)
Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustot 30.6.2017, milj. €					
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		107	107	94	13
Todennäköisesti maksamatta jäävät		226	226	110	116
Lainanhoitojoustot	71	20	91	5	86
Yhteensä	71	353	424	209	215

	Terveet ("performing") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Järjestä- mättömät ("non-per- forming") saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiset luottolai- toksilta ja asiakkailta yhteensä (brutto)	Saamis- kohtaiset arvonalen- tumiset	Saamiset luotto- laitoksilta ja asiakkailta (netto)
Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustot 31.12.2016, milj. €					
Yli 90 pv erääntyneet saamiset		95	95	81	13
Todennäköisesti maksamatta jäävät		268	268	133	135
Lainanhoitojoustot	35	20	55	5	50
Yhteensä	35	382	417	219	198

Tunnusluku, %	30.6.2017	31.12.2016
Saamiskohtaiset arvonalentumiset, % ongelmasaamisista	49,3 %	52,6 %

Yli 90 pv erääntyneenä saamisena raportoidaan jäljellä oleva pääoma sellaisesta saamisesta, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Todennäköisesti maksamatta jäävinä sopimuksina raportoidaan heikoimpien luottoluokkien (henkilöasiakkailta F ja muilla 11–12) sopimukset. Lainanhoitojoustoina raportoidaan saamiset, joiden ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvyystä johtuen. Uudelleen neuvoteltujen saamisten lainaehdot on helpotettu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuen esimerkiksi myöntämällä lyhennysvapaa, jonka kesto on 6–12 kk.

Liite 13 Vakuutustoiminnan velat

Milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Korvausvastuu		
Eläemuotoinen korvausvastuu	1 450	1 434
Muu korvausvastuu	1 020	988
Korkotäydennys (vastuuvelan suojien arvo)	-24	8
Yhteensä	2 446	2 430
Vakuutusmaksuvastuu	799	578
Yhteensä	3 245	3 008

Liite 14 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Joukkovelkakirjalainat	10 519	11 738
Sijoitus- ja yritystodistukset sekä ECP:t	7 912	8 088
Yhteensä	18 431	19 826

Liite 15 Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Myytävissä olevat rahoitusvarat

	Saamis- todistukset	Oman pääoman ehtoiset Instrumentit	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Milj. €				
Avaava tase 1.1.2017	85	106	6	197
Käyvän arvon muutokset	18	13	2	32
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-8	-20		-28
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset	0	2		2
Siirrot korkokatteeseen			-3	-3
Laskennalliset verot	-2	1	0	-1
Päättävä tase 30.6.2017	93	101	4	199

Myytävissä olevat rahoitusvarat

	Saamis- todistukset	Oman pääoman ehtoiset Instrumentit	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Milj. €				
Avaava tase 1.1.2016	32	77	11	120
Käyvän arvon muutokset	52	-9	3	46
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-6	-13		-20
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		11		11
Siirrot korkokatteeseen			-5	-5
Laskennalliset verot	-9	2	0	-7
Päättävä tase 30.6.2016	69	68	10	147

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 248 miljoonaa euroa (245) ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 49 miljoonaa euroa (49). Katsauskauden lopussa käyvän arvon rahastossa oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonmuutoksia yhteensä 136 miljoonaa euroa (139) ja negatiivisia arvonmuutoksia yhteensä 10 miljoonaa euroa (7).

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen, myyntitappioiden ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Liite 16 Annetut vakuudet

Milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	36	1
Muut	5 831	4 973
Annetut vakuudet yhteensä*	5 867	4 973
Vakuudelliset johdannaisvelat	1 238	1 351
Vakuudelliset muut velat	4 091	3 443
Yhteensä	5 330	4 794

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 6,0 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,5 miljardia euroa on päivän sisäisen limiitin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 17 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Takaukset	529	716
Takuuvastuut	1 538	1 460
Luottolupaukset	5 891	5 470
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	389	344
Muut*	705	677
Yhteensä	9 052	8 667

* Josta vahinkovakuutustoiminnan sitoumukset pääomarahastoihin 184 miljoonaa euroa (156).

Liite 18 Luottolaitosvakavaraisuus

Luottolaitosvakavaraisuus on esitetty EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaisesti.

Omat varat, milj. €	30.6.2017	31.12.2016
OP Yrityspankki -konsernin oma pääoma	4 045	4 005
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-352	-279
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-4	-6
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	3 688	3 720
Aineettomat hyödykkeet	-77	-76
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisut	-14	-23
Ennakoitu voitonjako	-115	-201
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-126	-126
Ydinpääoma (CET1)	3 355	3 295
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	137	140
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	137	140
Ensisijainen pääoma (T1)	3 492	3 435
Debentuurilainat	1 142	1 193
Toissijainen pääoma (T2)	1 142	1 193
Omat varat yhteensä	4 634	4 628

Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä.

Kokonaisriski, milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Luotto- ja vastapuoliriski	19 673	19 354
Standardimenetelmä (SA)	1 770	1 861
Valtio- ja keskuspankkivastuut	31	33
Luottolaitosvastuut	33	51
Yritysvastuut ***	1 655	1 702
Vähittäisvastuut	11	12
Muut *	39	64
Sisälsten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	17 903	17 493
Luottolaitosvastuut	1 015	1 141
Yritysvastuut	12 026	11 551
Vähittäisvastuut	1 054	983
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset **	3 745	3 741
Muut	64	77
Markkina- ja selvitysrisi, standardimenetelmä	1 884	1 329
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	1 266	1 163
Vastuun arvonolkaus (CVA)	225	253
Kokonaisriski yhteensä	23 048	22 099

* Muiden vastuiden riskipainosta 39 miljoonaa (45) euroa on laskennallisia verosaamisia, jotka käsitellään 250 prosentin riskipainolla ydinpääomista vähentämisen sijaan.

** Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 3,7 miljardia euroa OP Ryhmän sisäisistä vakuutusyhtiösijoituksista.

*** Vertailutietoa korjattu SA Yritysvastuiden osalta.

Suhdeluvut, %	30.6.2017	31.12.2016
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,6	14,9
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	15,2	15,5
Vakavaraisuussuhde	20,1	20,9

Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %	30.6.2017	31.12.2016
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	14,6	14,9
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	14,6	14,9
Vakavaraisuussuhde	19,5	20,3

Pääomavaatimus, milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Omat varat	4 634	4 628
Pääomavaatimus	2 432	2 327
Puskuri pääomavaatimukseen	2 201	2 301

Pääomavaatimus muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Liite 19 Vastuut luottoluokittain

Yritysvastuut luottoluokittain (FIRB)

30.6.2017

Luottoluokka	Vastuu- arvo, (EAD) milj. €	CF, keski- määrin, %	PD, keski- määrin, %	LGD, keski- määrin, %	Riskipaino- tetut erät, milj. €	Riskipaino, keski- määrin, %	Odotetut tapplot, milj. €
1,0-2,0	962	93,1	0,0	44,7	143	14,9	0
2,5-5,5	13 721	74,2	0,2	44,3	5 221	38,1	11
6,0-7,0	3 804	70,2	1,2	43,6	3 564	93,7	20
7,5-8,5	2 077	68,4	4,2	44,5	2 843	136,9	38
9,0-10,0	111	57,9	20,7	44,3	255	228,8	10
11,0-12,0	339	53,1	100,0	46,3			157
Yhteensä	21 015	73,4	0,9	44,2	12 026	58,2	237

31.12.2016

Luottoluokka	Vastuu- arvo, (EAD) milj. €	CF, keski- määrin, %	PD, keski- määrin, %	LGD, keski- määrin, %	Riskipaino- tetut erät, milj. €	Riskipaino, keski- määrin, %	Odotetut tapplot, milj. €
1,0-2,0	1 028	92,5	0,0	44,7	154	15,0	0
2,5-5,5	13 003	74,9	0,2	44,3	4 956	38,1	10
6,0-7,0	3 671	71,4	1,2	44,1	3 440	93,7	19
7,5-8,5	1 932	69,6	4,4	44,5	2 732	141,4	38
9,0-10,0	116	54,3	22,7	44,7	268	230,8	12
11,0-12,0	374	53,2	100,0	46,1			173
Yhteensä	20 124	74,0	0,9	44,3	11 551	58,5	252

Keskimääräisessä PD:ssä ja riskipainossa ei ole huomioitu maksukyvyttömiä eli luottoluokkia 11,0 ja 12,0.

Lilte 20 Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Milj. €	30.6.2017	31.12.2016
Hyväksyttävä oma varallisuus	1 092	983
Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)		
Markkinariski	488	483
Vakuutusriski	294	293
Vastapuoliriski	31	31
Operatiivinen riski	43	43
Hajautushyödyt ja vaimennusvaikutus	-181	-164
Yhteensä	676	687
Puskuri SCR:ään	416	296
SCR-suhde, %	162	143
SCR-suhde, % (ilman siirtymäsääntöä)	148	127

Solvenssi II luvuissa on huomioitu siirtymäsäännökset ja ne ovat OP Ryhmän arvion mukaisia.

Lilte 21 Lähipiiritapahtumat

OP Yrityspankki -konsernin lähipiiriin muodostavat emoyhtiö OP Osuuskunta, konserniin yhdistellyt tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, hallintohenkilöt ja näiden läheiset perheenjäsenet sekä muut lähipiiriin kuuluvat yhteisöt. OP Yrityspankki -konsernin hallintohenkilöihin luetaan OP Yrityspankki Oyj:n toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OP Osuuskunta -konsernissa.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2016 jälkeen.

Taloudellinen informaatio 2017

Arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisen tiedonantovelvoitteen perusteella OP Yrityspankki Oyj julkaisee seuraavan taloudellisen informaation:

Vuoden 2017 osavuositarkastusten julkaisupäivät:

Osavuositarkastus 1.1.–30.9.2017 1.11.2017

Helsingissä 2.8.2017

OP Yrityspankki Oyj
Hallitus

Lisätiedot:

Toimitusjohtaja Jouko Pölonen, puh. 010 253 2691

Viestintäjohtaja Carina Geber-Teir, puh. 010 252 8394

www.op.fi